DOC 56 **1862/001**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

3 november 2026

WETSVOORSTEL

tot oprichting van een federaal agentschap voor het beheer en de ontneming van door Justitie in beslag genomen en verbeurdverklaarde vermogensbestanddelen

(ingediend door de heer Khalil Aouasti c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

3 novembre 2026

PROPOSITION DE LOI

créant une Agence fédérale de gestion et de recouvrement des avoirs saisis et confisqués par la Justice

(déposée par M. Khalil Aouasti et consorts)

SAMENVATTING

Om de georganiseerde misdaad te bestrijden, dienen ook de daaruit voortvloeiende winst en economische macht te worden aangepakt. Daarom strekt dit wetsvoorstel tot de oprichting van een federaal agentschap voor het beheer en de ontneming van de door Justitie in beslag genomen en verbeurdverklaarde vermogensbestanddelen.

RÉSUMÉ

La lutte contre la criminalité organisée suppose de frapper les profits et la puissance économique qu'elle génère. À cette fin, la présente proposition de loi crée une Agence fédérale de gestion et de recouvrement des avoirs saisis et confisqués par la Justice.

N-VA	:	*Nieuw-Vlaamse Alliantie*
VB	:	*Vlaams Belang*
MR	:	*Mouvement Réformateur*
PS	:	*Parti Socialiste*
PVDA-PTB	:	*Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique*
Les Engagés	:	*Les Engagés*
Vooruit	:	*Vooruit*
cd&v	:	*Christen-Democratisch en Vlaams*
Ecolo-Groen	:	*Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen*
Anders.	:	*Anders.*
DéFI	:	*Démocrate Fédéraliste Indépendant*
ONAFH/INDÉP	:	*Onafhankelijk-Indépendant*

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		*Abréviations dans la numérotation des publications:*	
DOC 56 0000/000	*Parlementair document van de 56e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer*	*DOC 56 0000/000*	*Document de la 56e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi*
QRVA	*Schriftelijke Vragen en Antwoorden*	*QRVA*	*Questions et Réponses écrites*
CRIV	*Voorlopige versie van het Integraal Verslag*	*CRIV*	*Version provisoire du Compte Rendu Intégral*
CRABV	*Beknopt Verslag*	*CRABV*	*Compte Rendu Analytique*
CRIV	*Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)*	*CRIV*	*Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)*
PLEN	*Plenum*	*PLEN*	*Séance plénière*
COM	*Commissievergadering*	*COM*	*Réunion de commission*
MOT	*Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)*	*MOT*	*Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)*

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, financiële criminaliteit, corruptie en mensenhandel moet een prioriteit zijn. Niet alleen moeten Justitie en politie meer middelen krijgen en moet fraude harder worden aangepakt, ook een betere tenuitvoerlegging van de vermogenssancties is nodig. De strijd tegen de georganiseerde misdaad mag zich niet langer beperken tot het opsporen, vervolgen en veroordelen van de daders, maar dient tevens de belangrijkste drijfveren ervan – de winst die ermee wordt gegenereerd – aan te pakken.

De georganiseerde misdaad brengt in Europa jaarlijks miljarden euro op. Het gaat om geld dat niet verborgen blijft, maar wordt witgewassen, geïnvesteerd en opnieuw in de legale economie wordt geïnjecteerd. Niet alleen de economie, maar ook de rechtsstaat worden uiteindelijk door die illegale handel, fraude, corruptie en witwaspraktijken ondermijnd. Het is dan ook belangrijk de misdaad financieel te raken door crimineel verworven winsten op te sporen, in beslag te nemen en, bovenal, daadwerkelijk verbeurd te verklaren.

België beschikt reeds over de wettelijke instrumenten voor die inbeslagnames. Het probleem ligt evenwel ook in de tenuitvoerlegging ervan: het systeem voor het beheer van de in beslag genomen en verbeurdverklaarde goederen blijft complex en kampt met een gebrek aan middelen. Zo volstaat het niet een onroerend goed in beslag te nemen; ook is het zaak het te kunnen beheren, de waarde ervan te vrijwaren en de verbeurdverklaring echt ten uitvoer te leggen.

Naar aanleiding van de recente hervorming van het Belgische Strafwetboek wordt bij de bestraffing voortaan nadrukkelijk gekeken naar het vermogen. Het opzet laat zich raden: misdrijfplegers doelmatiger hun baten ontnemen en, zo gerechtvaardigd, hun een financiële sanctie opleggen die evenredig is met de nagejaagde winst. In het nieuwe Strafwetboek zit die regeling hoofdzakelijk in drie aanvullende mechanismen vervat: artikel 53 betreffende de verbeurdverklaring, artikel 54 betreffende de verruimde verbeurdverklaring en artikel 55, dat een voordeelgerelateerde geldstraf invoert.

In de strijd tegen de georganiseerde misdaad is dat een bijzonder belangrijke evolutie. Om de economische macht van de misdaadorganisaties te neutraliseren is het immers niet noodzakelijk voldoende dat de daders worden veroordeeld en gevangengezet. Hun vermogen kan immers blijven voortbestaan in de vorm van

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La lutte contre la criminalité organisée, financière, la corruption et la traite des êtres humains doit être une priorité. Pour y parvenir, il faut non seulement renforcer les moyens de la justice et de la police et durcir la répression des fraudes, mais aussi améliorer l'exécution des sanctions patrimoniales. La lutte contre la criminalité organisée ne peut plus se limiter à identifier, poursuivre et condamner les auteurs d'infractions. Elle doit également s'attaquer à ce qui constitue l'un de ses principaux moteurs: le profit.

La criminalité organisée génère chaque année des milliards d'euros en Europe. Cet argent ne reste pas caché: il est blanchi, investi et réinjecté dans l'économie légale. C'est ainsi que trafics, fraude, corruption et blanchiment finissent par fragiliser l'économie, mais aussi l'État de droit. D'où l'importance de frapper le crime au portefeuille: identifier les profits criminels, les saisir et, surtout, les confisquer effectivement.

La Belgique dispose déjà des instruments juridiques permettant ces confiscations. Mais le problème se situe aussi dans leur mise en œuvre: le système de gestion des biens saisis et confisqués reste complexe et manque de moyens. Saisir un immeuble, par exemple, ne suffit pas: encore faut-il pouvoir le gérer, préserver sa valeur et exécuter effectivement sa confiscation.

La récente réforme du Code pénal belge renforce sensiblement la dimension patrimoniale de la répression. L'objectif est clair: priver plus efficacement les auteurs d'infractions des profits qu'ils en retirent et, lorsque cela se justifie, leur imposer une sanction financière proportionnée au gain recherché. Le nouveau Code pénal articule principalement ce dispositif autour de trois mécanismes complémentaires: l'article 53 relatif à la confiscation, l'article 54 relatif à la confiscation élargie et l'article 55 qui introduit une peine pécuniaire fondée sur le profit.

Cette évolution est particulièrement importante dans la lutte contre la criminalité organisée. Condamner et emprisonner les auteurs ne suffit pas nécessairement à neutraliser la puissance économique des organisations criminelles. Leur patrimoine peut subsister sous la forme d'immeubles, de sociétés, de comptes bancaires, de

onroerend goed, vennootschappen, bankrekeningen, voertuigen, cryptoactiva of beleggingen, al dan niet met behulp van stromannen.

Met het nieuwe wetboek krijgen de rechters aanzienlijk meer juridische armslag om tot verbeurdverklaring over te gaan, wat echter onvoldoende waarborgt dat de vermogensbestanddelen ook daadwerkelijk worden ontnomen. Tussen de ontdekking van crimineel verworven vermogen en het daadwerkelijk recupereren ervan door de Staat dient een complexe keten te worden doorlopen. Niet elke in beslag genomen euro wordt verbeurdverklaard en niet elke verbeurdverklaarde euro wordt ook echt door de Staat gerecupereerd.

Aldus geeft de hervorming veeleer een antwoord op de vraag wat de rechter kán verbeurdverklaren dan op de al even essentiële vraag wat de Staat daadwerkelijk recupereert en wat er vervolgens met de verbeurdverklaarde goederen gebeurt.

Het verbeurdverklaringsrecht wordt dus aangescherpt, maar tegelijk moeten ook de tenuitvoerleggingsinstrumenten worden aangepast. Een ambitieuzer recht dient gepaard te gaan met een al even ambitieuze administratieve en operationele capaciteit om crimineel verworven vermogensbestanddelen doelmatig op te sporen, in beslag te nemen, te beheren, te gelde te maken en te ontnemen en ze vervolgens, zo de wet daarin voorziet, te herbestemmen voor publieke of maatschappelijke doeleinden.

Dit wetsvoorstel strekt er precies toe het beheer en de ontneming van crimineel verworven vermogensbestanddelen te verbeteren en beter op elkaar af te stemmen, opdat de nieuwe mogelijkheden van het Strafwetboek ook daadwerkelijk worden benut.

Daarnaast ontbreekt het aan transparantie over de waarde van de crimineel verworven vermogensbestanddelen die daadwerkelijk verbeurd worden verklaard en door de Staat ook echt worden gerecupereerd. België beschikt nog altijd niet over een enige, geconsolideerde jaarstatistiek die een eenvoudig antwoord biedt op drie nochtans essentiële vragen: Voor hoeveel wordt er in beslag genomen? Voor hoeveel wordt er definitief verbeurd verklaard? En voor hoeveel vloeit er daadwerkelijk terug naar de staatskas?

Dit is een van de pijnpunten van het huidige systeem. Het traject dat een crimineel verworven vermogensbestanddeel aflegt, is zowel juridisch als boekhoudkundig complex. De volledige keten moet kunnen worden

véhicules, de cryptoactifs ou d'investissements, éventuellement dissimulés derrière des prête-noms.

Le nouveau Code renforce considérablement la capacité juridique de confisquer. Mais il ne garantit pas, à lui seul, l'efficacité matérielle du recouvrement. Entre la découverte d'un patrimoine criminel et sa récupération effective par l'État subsiste une chaîne complexe. Un euro saisi n'est pas nécessairement un euro confisqué, et un euro confisqué n'est pas encore un euro effectivement récupéré par l'État.

La réforme répond ainsi davantage à la question "que peut confisquer la justice?" qu'à celle, tout aussi essentielle, qui demande "que récupère réellement l'État et que deviennent ensuite les biens confisqués?"

Ce renforcement du droit de la confiscation plaide dès lors pour une adaptation parallèle des instruments chargés de son exécution. À un droit plus ambitieux doit correspondre une capacité administrative et opérationnelle tout aussi ambitieuse, permettant d'identifier, saisir, gérer, réaliser et recouvrer efficacement les avoirs criminels et, lorsque la loi le prévoit, d'en organiser la réaffectation publique ou sociale.

C'est précisément dans cette perspective que s'inscrit la présente proposition de loi: renforcer et intégrer davantage la gestion et le recouvrement des avoirs criminels afin que les possibilités nouvelles offertes par le Code pénal se traduisent effectivement dans les faits.

Par ailleurs, il subsiste un déficit de transparence sur le montant des avoirs criminels réellement confisqués et, surtout, effectivement récupérés par l'État. La Belgique ne dispose toujours pas d'une statistique annuelle unique et consolidée permettant de répondre simplement à trois questions pourtant essentielles: combien saisit-on? Combien confisque-t-on définitivement? Et combien revient effectivement dans les caisses de l'État?

C'est l'une des faiblesses du système actuel. Le parcours d'un avoir criminel est à la fois juridiquement et comptablement complexe. Il faut pouvoir suivre toute la chaîne: avoir criminel → saisie → gestion → jugement

gevolgd: crimineel verworven vermogensbestanddeel → inbeslagname → beheer → rechterlijke uitspraak → definitieve verbeurdverklaring → tenuitvoerlegging → ontneming → daadwerkelijke storting aan de schatkist.

Vandaag is het echter moeilijk om een volledig en transparant beeld van dat traject te krijgen.

In zijn opmerkingen bij de rekeningen voor 2024 wees het Rekenhof nog op een veelzeggend probleem: de cryptomuntrekeningen van het COIV[1] waren niet opgenomen in de geboekte liquide middelen. Daaruit blijkt dat de inventarisatie, waardebepaling en opvolging van bepaalde, onder gerechtelijk toezicht geplaatste vermogensbestanddelen nog voor verbetering vatbaar zijn.

Er moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen vier stappen. Eerst is er de inbeslagname, een voorlopige maatregel waarbij het goed onder gerechtelijk toezicht wordt geplaatst. Vervolgens staat het COIV in voor het beheer wanneer de vermogensbestanddelen tijdens de procedure worden bewaard, beheerd of verkocht. De verbeurdverklaring vloeit voort uit een rechterlijke uitspraak waarbij het goed definitief aan de Staat wordt toegewezen. Ten slotte is er de ontneming: daarbij wordt de verbeurdverklaring daadwerkelijk ten uitvoer gelegd en levert ze inkomsten op voor de Staat.

Dit onderscheid is fundamenteel: niet elke in beslag genomen euro wordt verbeurdverklaard en niet elke verbeurdverklaarde euro vloeit ook echt naar de schatkist. Sommige goederen kunnen worden teruggegeven, andere verliezen hun waarde en soms zijn verbeurdverklaringen moeilijk ten uitvoer te leggen.

De vraag is dus niet alleen of België voldoende crimineel verworven vermogen in beslag neemt. De echte vraag is wat er concreet met de goederen en het geld gebeurt nadat ze in beslag zijn genomen, welk deel definitief verbeurd verklaard wordt en vooral welk deel daadwerkelijk terugvloeit naar de gemeenschap.

Zonder geconsolideerde gegevens waarmee die volledige keten kan worden gevolgd, blijft het moeilijk na te gaan hoe doeltreffend het Belgische verbeurdverklaringsbeleid echt is.

De recente Europese regelgeving zet er toe aan die keten te versterken, vanaf de vaststelling van crimineel verworven vermogensbestanddelen tot het beheer, de verbeurdverklaring en de ontneming door de Staat. Er is echter meer nodig. Van tel is niet alleen “follow the

[1] Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring.

→ confiscation définitive → exécution → recouvrement → versement effectif au Trésor.

Or, il est aujourd’hui difficile d’obtenir une vision globale et transparente de ce parcours.

La Cour des comptes relevait encore, dans ses observations relatives aux comptes 2024, une difficulté assez révélatrice: les comptes en cryptomonnaies de l’OCSC[1] n’étaient pas repris parmi les liquidités comptabilisées. Cela montre que l’inventaire, l’évaluation et le suivi de certains avoirs placés sous main de justice restent perfectibles.

Il faut donc bien distinguer quatre étapes. La saisie, d’abord, est une mesure provisoire: le bien est placé sous main de justice. La gestion par l’OCSC intervient ensuite lorsque ces avoirs sont conservés, administrés, voire vendus pendant la procédure. La confiscation, elle, résulte d’une décision judiciaire qui attribue définitivement le bien à l’État. Enfin vient le recouvrement, lorsque cette confiscation est effectivement exécutée et se traduit par une recette pour l’État.

Cette distinction est fondamentale: un euro saisi n’est pas nécessairement un euro confisqué, et un euro confisqué n’est pas nécessairement un euro effectivement recouvré par le Trésor. Certains biens peuvent être restitués, d’autres perdre de leur valeur et certaines confiscations peuvent être difficiles à exécuter.

Au fond, le problème n’est donc pas seulement de savoir si la Belgique saisit suffisamment de patrimoine criminel. La véritable question est: que deviennent concrètement les biens et l’argent après leur saisie, quelle part est définitivement confisquée et, surtout, quelle part revient réellement à la collectivité?

Sans données consolidées permettant de suivre cette chaîne de bout en bout, il reste difficile de mesurer l’efficacité réelle de la politique belge de confiscation.

La récente législation européenne nous invite précisément à renforcer cette chaîne, depuis l’identification des avoirs criminels jusqu’à leur gestion, leur confiscation et leur recouvrement par l’État. Il faut aller un pas plus loin: après le “follow the money” – suivre l’argent

[1] L’Organe central pour la Saisie et la Confiscation.

money" (misdaadgeld volgen), maar ook "give the money back" (bij de misdaad weghalen en teruggeven aan de samenleving).

Een integrale aanpak die focust op financiële stromen is noodzakelijk. Hoewel er voor België geen precieze cijfers beschikbaar zijn, is het duidelijk dat de financiële stromen uit illegale activiteiten, en vooral de herinvestering ervan in de legale economie, een centrale uitdaging vormen in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit. De *follow-the-money*-strategie (opsporen van crimineel verworven vermogensbestanddelen) moet dan ook worden verbeterd en aangescherpt. Minder dan 20 % van de verbeurdverklaarde bedragen wordt daadwerkelijk ontnomen.

Georganiseerde criminaliteit en economische en financiële criminaliteit zijn nauw met elkaar verweven. Criminele groepen ontlenen hun macht niet alleen aan hun illegale handel, maar ook aan hun vermogen om de opbrengsten ervan te verbergen, te verplaatsen, wit te wassen en opnieuw in de legale economie te investeren. Witwaspraktijken, fiscale fraude, dekmantelbedrijven en complexe juridische constructies vormen zo de financiële infrastructuur waarmee de opbrengsten uit drugshandel, mensenhandel, corruptie, fraude of cybercriminaliteit worden omgezet in vermogens die op het eerste gezicht legaal lijken.

Criminele organisaties hun winsten ontnemen is dan ook een essentieel instrument van het strafrechtelijk beleid geworden. Dat is de bedoeling van het inmiddels bekende *follow-the-money*-beginsel: het geld volgen, criminele vermogens opsporen en in beslag nemen en, wanneer aan de wettelijke voorwaarden is voldaan, verbeurdverklaren.

Inbeslagneming alleen volstaat niet

Men moet ook gedurende de gehele procedure de in beslag genomen goederen doeltreffend beheren en de beslissingen tot verbeurdverklaring ook echt ten uitvoer leggen. Een verlaten gebouw raakt in verval, een onderneming die niet wordt beheerd kan snel aan waarde inboeten, een voertuig of een boot verliest zijn waarde en voor bepaalde activa (met name digitale) is specifieke expertise vereist.

Een slecht voorbereide of slecht beheerde inbeslagneming kan dus leiden tot aanzienlijke kosten voor de overheid en tot een aanzienlijke waardevermindering van het goed. In bepaalde omstandigheden kan de inbeslagneming de Staat zelfs meer kosten dan wat die uiteindelijk via de verbeurdverklaring kan opleveren.

du crime – il faut développer le "give the money back": reprendre au crime pour rendre à la société.

Une approche globale centrée sur les flux financiers est nécessaire. Même si aucun chiffre précis n'est disponible pour la Belgique, il est clair que les flux financiers issus des activités illégales – et surtout leur réinvestissement dans l'économie légale – constituent un enjeu central dans la lutte contre la criminalité organisée. Face à ces enjeux, la stratégie du "follow the money" – détecter les avoirs mal-acquis issus de la criminalité – doit être améliorée et renforcée: moins de 20 % des confiscations sont effectivement recouvrées.

Criminalité organisée et criminalité économique et financière sont étroitement liées. Les groupes criminels tirent leur puissance non seulement de leurs trafics, mais aussi de leur capacité à dissimuler, faire circuler, blanchir et réinvestir leurs profits dans l'économie légale. Blanchiment, fraude fiscale, sociétés écrans et montages juridiques complexes constituent ainsi l'infrastructure financière qui permet aux revenus issus du trafic de stupéfiants, de la traite des êtres humains, de la corruption, de la fraude ou de la cybercriminalité d'être transformés en patrimoines apparemment licites.

Priver les organisations criminelles de leurs profits est dès lors devenu un instrument essentiel de politique criminelle. C'est le sens du principe désormais bien connu du "follow the money": suivre l'argent, identifier les patrimoines criminels, les saisir et, lorsque les conditions légales sont réunies, les confisquer.

Mais saisir ne suffit pas

Encore faut-il être capable de gérer efficacement les biens saisis pendant toute la durée de la procédure et d'exécuter effectivement les décisions de confiscation. Un immeuble abandonné se dégrade, une entreprise privée de gestion peut rapidement perdre de sa valeur, un véhicule ou un bateau se déprécie et certains actifs, notamment numériques, nécessitent une expertise particulière.

Une saisie mal préparée ou mal gérée peut ainsi engendrer des frais considérables pour les pouvoirs publics et conduire à une diminution importante de la valeur du bien. Elle peut même, dans certaines circonstances, coûter davantage à l'État que ce que la confiscation permettra finalement de récupérer.

Een modern beleid op het gebied van de ontneming van criminele vermogensbestanddelen moet derhalve worden gezien als een samenhangende vermogensketen: de vermogensbestanddelen achtereenvolgens in kaart brengen, in beslag nemen, beheren, veiligstellen of de waarde ervan laten renderen, verbeurdverklaren en tot slot herbestemmen.

Dit wetsvoorstel heeft tot doel die keten samenhangender en doeltreffender te maken.

Van COIV naar een echt federaal agentschap

België heeft reeds een gespecialiseerde instantie, het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV). Dit wetsvoorstel doet geenszins afbreuk aan het nut ervan, noch aan de expertise die de leden ervan hebben opgebouwd. Het beoogt net voort te bouwen op die ervaring om een nieuwe stap te zetten.

Vastgesteld wordt immers dat het huidige systeem nog onvoldoende geïntegreerd is om het volledige vermogensbeheer van in beslag genomen en verbeurdverklaarde goederen optimaal te waarborgen. Een en ander komt des te duidelijker tot uiting wanneer het gaat om onroerende goederen, ondernemingen, complexe vermogens of, meer in het algemeen, goederen die geregeld beheer, bewaring of valorisatie vereisen.

Meerdere studies en audits (met name die van het Rekenhof) hebben bepaalde tekortkomingen in de Belgische regeling voor het voetlicht gebracht. Die knelpunten hebben overigens geleid tot een terugkerend bezwaar tegen de voorstellen om het maatschappelijk hergebruik van verbeurdverklaarde goederen te organiseren: hoe valt aan herbestemming zelfs nog maar te denken als de Staat reeds moeite heeft om ze te beheren en de verbeurdverklaring ervan doeltreffend uit te voeren?

Het hergebruik van criminele vermogensbestanddelen kan dus niet los worden gezien van het beheer ervan. Alvorens herverdeling kan plaatsvinden, moet men in staat zijn doeltreffend in beslag te nemen, te bewaren, te valoriseren en verbeurd te verklaren.

Dit wetsvoorstel beoogt dan ook het huidige COIV om te vormen tot een federaal agentschap voor het beheer en de ontneming van in beslag genomen en verbeurdverklaarde vermogensbestanddelen, met rechtspersoonlijkheid en onder de gezamenlijke voogdij van de minister van Justitie en van de minister van Financiën.

Une politique moderne de recouvrement des avoirs criminels doit par conséquent être envisagée comme une chaîne patrimoniale cohérente: identifier les avoirs, les saisir, les administrer, en préserver ou en valoriser la valeur, exécuter leur confiscation et, enfin, déterminer leur destination.

C'est à cette chaîne que la présente proposition de loi entend donner une organisation plus cohérente et plus efficace.

De l'OCSC à une véritable Agence fédérale

La Belgique dispose déjà d'un acteur spécialisé, l'Office central pour la Saisie et la Confiscation (OCSC). La présente proposition ne remet nullement en cause son utilité ni l'expertise acquise par ses membres. Elle entend au contraire s'appuyer sur cette expérience pour franchir une nouvelle étape.

Le constat est cependant que le système actuel demeure insuffisamment intégré pour assurer de manière optimale l'ensemble de la gestion patrimoniale des biens saisis et confisqués. Les difficultés sont particulièrement sensibles lorsqu'il s'agit de biens immobiliers, d'entreprises, de patrimoines complexes ou, plus généralement, de biens nécessitant des actes réguliers d'administration, de conservation ou de valorisation.

Plusieurs études et audits, notamment celui de la Cour des comptes, ont mis en évidence certaines faiblesses du dispositif belge. Ces difficultés ont d'ailleurs alimenté une objection récurrente aux propositions visant à organiser la réutilisation sociale des biens confisqués: comment envisager leur réaffectation si l'État éprouve déjà des difficultés à assurer leur gestion et à exécuter efficacement leur confiscation?

La réutilisation des avoirs criminels ne peut donc être dissociée de leur gestion. Avant de pouvoir redistribuer, il faut être capable de saisir, de conserver, de valoriser et de confisquer efficacement.

La présente proposition entend dès lors faire évoluer l'actuel OCSC vers une Agence fédérale de gestion et de recouvrement des avoirs saisis et confisqués, dotée de la personnalité juridique et placée sous la tutelle conjointe du ministre de la Justice et du ministre des Finances.

Dat agentschap zou de belangrijkste federale instantie worden voor het beheer van onder gerechtelijk toezicht geplaatste vermogensbestanddelen.

Een hervorming die aansluit bij de evolutie van het Europees recht

Die hervorming sluit volledig aan bij de evolutie van het recht van de Europese Unie. Het nieuwe Europese raamwerk inzake de ontneming en verbeurdverklaring van vermogensbestanddelen geeft blijk van een belangrijke verandering van aanpak. De verbeurdverklaring wordt niet langer op zichzelf beschouwd: voortaan komt het aan op een aanscherping van het gehele recuperatieproces voor criminele vermogensbestanddelen (van de opsporing tot het beheer en de uiteindelijke bestemming ervan).

De lidstaten worden er met name toe opgeroepen een nationale strategie voor de ontneming van vermogensbestanddelen te ontwikkelen, zich te voorzien van gespecialiseerde structuren mét de nodige middelen en de informatie over bevroren, beheerde en verbeurdverklaarde vermogensbestanddelen te centraliseren.

Bijzondere aandacht wordt tevens besteed aan het beheer van de goederen tijdens de procedure. Door de kosten van bewaring te ramen en de mogelijkheid te overwegen om, onder bepaalde omstandigheden, een onroerend goed te verkopen voordat de definitieve beslissing is genomen, wordt beoogd onnodige waardedaling te voorkomen. Tot slot moedigt het Europees recht de lidstaten aan om de aanwending van verbeurdverklaarde goederen te overwegen voor doeleinden van algemeen of maatschappelijk belang.

Dit wetsvoorstel beoogt die evolutie aan te grijpen om een stap verder te gaan dan louter een formele aanpassing van de Belgische regeling en aldus een volwaardig federaal instrument voor vermogensbeheer op te zetten.

Een hervorming naar Frans voorbeeld

De indieners van dit wetsvoorstel hebben zich met name laten inspireren door de ervaringen van het Franse Agence de gestion et de recouvrement des avoirs saisis et confisqués (AGRASC). Die organisatie, opgericht in 2010 en actief sinds 2011, is gestoeld op een eenvoudig idee, namelijk dat de uitbreiding van de mogelijkheden tot inbeslagname en verbeurdverklaring pas echt doeltreffend is als er een gespecialiseerde instantie is die de betreffende goederen kan beheren en de rechterlijke uitspraken kan uitvoeren.

Dat agentschap zorgt met name voor het gecentraliseerde beheer van de in beslag genomen gelden, het beheer van complexe goederen, de waardebepaling

Cette Agence deviendrait l'opérateur fédéral de référence pour la gestion patrimoniale des biens placés sous main de justice.

Une réforme inscrite dans l'évolution du droit européen

Cette réforme s'inscrit pleinement dans l'évolution du droit de l'Union européenne. Le nouveau cadre européen relatif au recouvrement et à la confiscation des avoirs traduit un changement d'approche important. La confiscation n'est plus envisagée isolément: c'est désormais l'ensemble du processus de récupération des avoirs criminels, depuis leur dépistage jusqu'à leur gestion et à leur destination finale, qui doit être renforcé.

Les États membres sont notamment appelés à développer une stratégie nationale de recouvrement des avoirs, à disposer de structures spécialisées dotées des ressources nécessaires et à centraliser les informations relatives aux biens gelés, gérés et confisqués.

Une attention particulière est également portée à la gestion des biens pendant la procédure. L'évaluation des coûts de conservation et la possibilité, dans certaines circonstances, de vendre un bien avant la décision définitive doivent permettre d'éviter que celui-ci perde inutilement de sa valeur. Enfin, le droit européen encourage les États membres à envisager l'utilisation des biens confisqués à des fins d'intérêt public ou sociales.

La présente proposition entend donc profiter de cette évolution pour aller au-delà d'une simple adaptation formelle du dispositif belge et mettre en place un véritable outil fédéral de gestion patrimoniale.

Une réforme d'inspiration française

Les auteurs de la présente proposition de loi se sont notamment inspirés de l'expérience de l'Agence de gestion et de recouvrement des avoirs saisis et confisqués (AGRASC) française. Créée en 2010 et opérationnelle depuis 2011, celle-ci repose sur une idée simple: l'élargissement des possibilités de saisie et de confiscation n'est véritablement efficace que si une structure spécialisée est capable de gérer les biens concernés et d'exécuter les décisions judiciaires.

L'AGRASC assure notamment la gestion centralisée des sommes saisies, la gestion des biens complexes, la valorisation et la vente de biens mobiliers et immobiliers

en verkoop van roerende en onroerende goederen en de tenuitvoerlegging van beslissingen tot verbeurdverklaring. Daarnaast biedt het juridische en praktische ondersteuning aan magistraten en rechercheurs, organiseert het opleidingen en vestigt het de aandacht op goede praktijken.

Het voordeel van dit model is dat het agentschap niet slechts ingrijpt nadat er beslag is gelegd. Er kan reeds vooraf een beroep op zijn expertise worden gedaan om een inschatting te maken van de waarde van een goed, alsook van de voorzienbare kosten voor de bewaring ervan, de moeilijkheden om het te beheren en, meer in het algemeen, de wijze waarop de waarde ervan het best in stand kan worden gehouden.

Het is uiteraard niet de bedoeling het Franse systeem klakkeloos over te nemen in België. De Belgische gerechtelijke en institutionele structuur heeft haar eigen specifieke kenmerken. Uit de Franse ervaring blijkt echter dat een doeltreffend beheer van criminele vermogens een gespecialiseerde taak is geworden, die permanente en multidisciplinaire expertise vereist.

Een volwaardige beheerketen voor criminele vermogens

Het nieuwe agentschap zou tot taak hebben in te grijpen op de gehele levenscyclus van in beslag genomen en verbeurdverklaarde goederen.

Op bevel van de gerechtelijke overheid zou het de roerende en onroerende goederen die beheer vereisen onder zijn hoede kunnen nemen, zorgen voor het gecentraliseerde beheer van de in beslag genomen geldsommen, de goederen bewaren en de waarde ervan bepalen, complexe vermogens of digitale activa beheren en, wanneer de wet en de rechterlijke uitspraak dat toestaan, overgaan tot de verkoop ervan.

De mogelijkheid om vóór een vonnis tot verkoop over te gaan is in dat verband van bijzonder belang wanneer een goed snel zijn waarde dreigt te verliezen of wanneer het onderhoud ervan onevenredig hoge uitgaven met zich brengt. Het doel is de onder gerechtelijk toezicht geplaatste economische waarde te vrijwaren, uiteraard zonder vooruit te lopen op de definitieve rechterlijke uitspraak.

Het agentschap zou tevens zorgen voor de tenuitvoerlegging van definitieve beslissingen tot verbeurdverklaring en kunnen optreden bij rechtshulpverzoeken of internationale gerechtelijke samenwerking.

Men kan inmiddels niet meer om die dimensie heen. Criminele vermogens reiken ver over landsgrenzen

et l'exécution de décisions de confiscation. Elle apporte également une assistance juridique et pratique aux magistrats et aux enquêteurs et développe des activités de formation et de diffusion des bonnes pratiques.

L'intérêt de ce modèle réside notamment dans le fait que l'Agence ne se limite pas à intervenir après la saisie. Son expertise peut être mobilisée en amont afin d'évaluer la valeur d'un bien, le coût prévisible de sa conservation, les difficultés liées à sa gestion et, plus généralement, les modalités permettant de préserver au mieux sa valeur.

Il ne s'agit évidemment pas de transposer mécaniquement le système français en Belgique. Notre organisation judiciaire et institutionnelle possède ses spécificités. L'expérience française démontre cependant qu'une gestion efficace des patrimoines criminels est devenue une fonction spécialisée, nécessitant une expertise permanente et multidisciplinaire.

Une véritable chaîne de gestion des avoirs criminels

La nouvelle Agence aurait vocation à intervenir sur l'ensemble du cycle de vie des biens saisis et confisqués.

Sur mandat de l'autorité judiciaire, elle pourrait prendre en charge les biens mobiliers et immobiliers nécessitant des actes d'administration, assurer la gestion centralisée des sommes saisies, conserver et valoriser les biens, gérer des patrimoines complexes ou des actifs numériques et procéder, lorsque la loi et la décision judiciaire le permettent, à leur vente.

La possibilité de procéder à une vente avant jugement revêt à cet égard une importance particulière lorsqu'un bien risque de perdre rapidement sa valeur ou lorsque son entretien engendre des dépenses disproportionnées. L'objectif est de préserver la valeur économique placée sous main de justice, sans préjuger naturellement de la décision judiciaire définitive.

L'Agence assurerait également l'exécution des décisions définitives de confiscation et pourrait intervenir dans le cadre de demandes d'entraide ou de coopération judiciaire internationale.

Cette dimension est devenue incontournable. Les patrimoines criminels dépassent largement les frontières

heen en kunnen bestaan uit bankrekeningen, bedrijven, gebouwen, financiële of digitale activa die verspreid zijn over verschillende landen. Een doeltreffend verbeurdverklaringsbeleid vereist dan ook een nauwe en snelle samenwerking met buitenlandse en Europese autoriteiten.

Het agentschap zou echter niet louter een instantie zijn die tot taak heeft goederen te bewaren en te verkopen. Het zou tevens een federaal expertisecentrum worden op het gebied van inbeslagnames en verbeurdverklaringen.

Het zou de gerechtelijke overheden, de onderzoeksrechters, de federaal procureur en de procureurs des Konings juridische, financiële en praktische bijstand verlenen bij de voorbereiding en uitvoering van vermogensmaatregelen. Die expertise zou al bij het begin van de procedure kunnen worden ingeroepen om een inschatting te maken van de aard van de betrokken vermogensbestanddelen, hun waarde, de te verwachten kosten voor het beheer ervan en de wenselijkheid van de verschillende mogelijke maatregelen.

Het agentschap zou tegelijkertijd opleidingsactiviteiten en initiatieven voor de verspreiding van goede praktijken ontwikkelen, bestemd voor magistraten, speurders en andere betrokken beroepsbeoefenaars.

De steeds geavanceerdere witwasmechanismen, het opzetten van vennootschappen en complexe juridische constructies evenals de opkomst van cryptoactiva maken het immers noodzakelijk over gespecialiseerde en permanente expertise te beschikken.

Het agentschap moet bijgevolg multidisciplinaire competenties samenbrengen: magistraten, juristen, financieel en fiscaal specialisten, accountants, vastgoeddeskundigen, vermogensbeheerders alsook specialisten op het gebied van ondernemingen en digitale activa.

Van "follow the money" naar "give the money back"

Dit wetsvoorstel streeft evenwel een doel na dat verder reikt dan de technische verbetering van het systeem van inbeslagname en verbeurdverklaring. Vanaf nu zou het *follow the money*-beginsel moeten kunnen worden aangevuld met dat van *give the money back*: teruggeven aan de gemeenschap wat haar met het misdrijf is ontnomen.

Verbeurdverklaring is niet alleen een vermogenssanctie. De maatregel kan ook zorgen voor sociale schadeloosstelling en herstel van het openbaar gezag. Dat aspect is eens zo belangrijk in wijken en gebieden die rechtstreeks worden getroffen door de georganiseerde misdaad. De illegale handel levert er woekerwinsten op,

nationales et peuvent être constitués de comptes bancaires, sociétés, immeubles, actifs financiers ou numériques répartis dans plusieurs États. Une politique efficace de confiscation exige donc une coopération étroite et rapide avec les autorités étrangères et européennes.

L'Agence ne serait toutefois pas un simple organisme chargé de conserver et de vendre des biens. Elle deviendrait également un centre fédéral d'expertise en matière de saisies et de confiscations.

Elle apporterait aux autorités judiciaires, aux juges d'instruction, au procureur fédéral et aux procureurs du Roi une assistance juridique, financière et pratique dans la préparation et l'exécution des mesures patrimoniales. Cette expertise pourrait être sollicitée dès le début de la procédure afin d'évaluer la nature des avoirs concernés, leur valeur, les coûts prévisibles de leur gestion et l'opportunité des différentes mesures envisageables.

L'Agence développerait parallèlement des actions de formation et de diffusion des bonnes pratiques à destination des magistrats, enquêteurs et autres professionnels concernés.

La sophistication croissante des mécanismes de blanchiment, le recours à des sociétés et montages juridiques complexes ainsi que le développement des cryptoactifs imposent en effet de disposer d'une expertise spécialisée et permanente.

L'Agence devra par conséquent réunir des compétences multidisciplinaires: magistrats, juristes, spécialistes financiers et fiscaux, comptables, experts immobiliers, gestionnaires de patrimoine ainsi que spécialistes des entreprises et des actifs numériques.

Du "follow the money" au "give the money back"

La présente proposition de loi poursuit cependant une ambition qui dépasse l'amélioration technique du système de saisie et de confiscation. Au principe du "follow the money" doit désormais pouvoir s'ajouter celui du "give the money back": rendre à la collectivité ce que le crime lui a pris.

La confiscation ne constitue pas seulement une sanction patrimoniale. Elle peut également devenir un instrument de réparation sociale et de restauration de l'autorité publique. Cette dimension est particulièrement importante dans les quartiers et territoires directement touchés par la criminalité organisée. Les trafics y génèrent

maar de bevolking en de overheid draaien op voor de menselijke, sociale en economische gevolgen.

Door definitief verbeurd verklaarde goederen toe te wijzen aan projecten van algemeen belang, zendt men het signaal uit dat misdaad niet loont en dat de winsten ervan kunnen terugvloeien naar de maatschappij.

Aldus regelt het wetsvoorstel de mogelijkheid om bepaalde onroerende goederen al dan niet kosteloos ter beschikking te stellen van vzw's, erkende stichtingen van openbaar nut, overheidsinstanties, provincies, gemeenten, OCMW's of politiezones.

Italië was een voortrekker op dat vlak en ook Frankrijk heeft regelgeving ingevoerd omtrent de maatschappelijke herbestemming van geconfisqueerde goederen. Zulke regeling dient niet louter een economisch nut. Ze heeft ook symboolwaarde.

Een pand dat is gekocht met drugswinsten en na verbeurdverklaring wordt omgevormd tot een plek voor opvang, opleiding, slachtofferhulp of preventie, krijgt zo immers een nieuwe betekenis: wat vroeger een symbool voor de economische macht van criminelen was, is nu een instrument ten dienste van de gemeenschap.

Die herbestemming zal evenwel nooit automatisch kunnen gebeuren. Ze moet voldoen aan objectieve en transparante criteria en rekening houden met de aard van het goed, de waarde en de beheerkosten ervan, het algemeen belang en de rechten van derden.

De slachtoffers centraal stellen in de voorgestelde regeling

Zodra een verbeurdverklaring definitief is, komt het erop aan te bepalen of de betreffende tegoeden kunnen dienen ter vergoeding van al wie door het misdrijf schade heeft geleden. Door het beheer onder te brengen bij één enkel agentschap, zal er een beter inzicht ontstaan in de beschikbare vermogensbestanddelen en een betere afstemming tussen verbeurdverklaring, publieke schuldvordering en schadeloosstelling.

De insteek van dit wetsvoorstel is dan ook duidelijk: de rechten behartigen van al wie direct onder het misdrijf heeft geleden.

Een agentschap ten dienste van de gerechtelijke overheid

Van het COIV een federaal agentschap maken doet niets af aan de kernbevoegdheden van de gerechtelijke

des profits considérables tout en faisant supporter à la population et aux pouvoirs publics leurs conséquences humaines, sociales et économiques.

Réaffecter certains biens définitivement confisqués à des projets d'intérêt général permet de rendre visible un principe essentiel: le crime ne paie pas et ses profits peuvent revenir à la société.

La proposition prévoit dès lors la possibilité de mettre certains biens immobiliers à disposition, éventuellement à titre gratuit, d'associations sans but lucratif, de fondations reconnues d'utilité publique, d'organismes publics, des provinces, des communes, des centres publics d'action sociale ou encore des zones de police.

L'Italie a été pionnière dans cette approche et la France a également développé des mécanismes d'affectation sociale des biens confisqués. L'intérêt d'un tel dispositif n'est pas seulement économique. Il est également symbolique.

Un immeuble acquis grâce aux profits du trafic de stupéfiants et transformé, après confiscation, en lieu d'accueil, de formation, d'aide aux victimes ou de prévention change de signification: ce qui représentait la puissance économique de la criminalité devient un instrument au service de la collectivité.

Cette réaffectation ne pourra toutefois jamais être automatique. Elle devra répondre à des critères objectifs et transparents et tenir compte de la nature du bien, de sa valeur, de ses coûts de gestion, de l'intérêt général ainsi que des droits des tiers.

Les victimes au cœur du dispositif proposé

Lorsqu'une confiscation devient définitive, il convient de déterminer si les avoirs concernés peuvent contribuer à l'indemnisation des personnes ayant subi le dommage résultant de l'infraction. La centralisation de la gestion au sein d'une même Agence doit précisément permettre une meilleure connaissance des avoirs disponibles et faciliter l'articulation entre confiscation, créances publiques et indemnisation.

Le principe qui inspire la proposition est dès lors clair: il faut veiller aux droits de ceux qui ont directement subi les conséquences de l'infraction.

Une Agence au service de l'autorité judiciaire

La transformation de l'OCSC en Agence fédérale ne modifierait en rien les compétences fondamentales

overheid. De beslissing om een goed in beslag te nemen, een beslag te handhaven of op te heffen, teruggave te bevelen of een verbeurdverklaring uit te spreken, blijft de wettelijke bevoegdheid van de gerechtelijke overheden.

Het agentschap is er voor de materiële, administratieve en technische afwikkeling van die beslissingen en om de waarde van de betreffende goederen zo intact mogelijk te houden.

Dit onderscheid is fundamenteel: de gerechtelijke overheid beslist, het agentschap beheert en voert uit. De operationele autonomie die onontbeerlijk is voor een professioneel beheer van de vermogensbestanddelen, zal dan ook gepaard moeten gaan met de eerbiediging van de onafhankelijkheid van de gerechtelijke overheid.

Transparant bestuur en een toetsbaar beleid

Het agentschap krijgt rechtspersoonlijkheid en valt onder de gezamenlijke voogdij van de ministers van Justitie en Financiën. Het zou worden bestuurd door een raad van bestuur waarvan de leden door de Koning worden benoemd en waarvan het voorzitterschap wordt toevertrouwd aan een magistraat van de rechterlijke orde.

De gedetailleerde organisatie en de nadere werkingsregels ervan zullen worden bepaald bij koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de ministerraad.

Om zijn taken te kunnen uitvoeren moet het agentschap bovendien, onder de voorwaarden en binnen de grenzen die de wet bepaalt, toegang hebben tot de nodige strafrechtelijke, fiscale en vermogensrechtelijke gegevens en een beroep kunnen doen op de medewerking van de betrokken overheidsdiensten en organisaties. Die prerogatieven moeten uiteraard in overeenstemming zijn met de rechten van verdediging, de bescherming van persoonsgegevens en de bij wet beschermde geheimen.

Via een gecentraliseerd informatiesysteem kunnen goederen worden opgevolgd van bij de inbeslagname tot aan de eindbestemming: teruggave, verbeurdverklaring, verkoop of herbestemming.

Het agentschap zal bovendien jaarlijks een openbaar activiteitenverslag opstellen met daarin onder meer gegevens over de in beheer genomen activa, de uitgevoerde verbeurdverklaringen, de te gelde gemaakte verkopen, de teruggaven, de schadeloosstelling van de slachtoffers en de bestemmingen voor openbare of maatschappelijke doeleinden.

de l'autorité judiciaire. La décision de saisir un bien, de maintenir ou de lever une saisie, d'ordonner une restitution ou de prononcer une confiscation demeure de la compétence des autorités judiciaires conformément à la loi.

L'Agence intervient pour assurer la mise en œuvre matérielle, administrative et technique de ces décisions et préserver au mieux la valeur des biens concernés.

La distinction est fondamentale: l'autorité judiciaire décide; l'Agence gère et exécute. L'autonomie opérationnelle nécessaire à une gestion professionnelle des avoirs devra ainsi aller de pair avec le respect de l'indépendance de l'autorité judiciaire.

Une gouvernance transparente et une politique évaluable

L'Agence sera dotée de la personnalité juridique et placée sous la tutelle conjointe des ministres de la Justice et des Finances. Elle serait administrée par un conseil d'administration dont les membres seront nommés par le Roi et dont la présidence sera confiée à un magistrat de l'ordre judiciaire.

Son organisation détaillée et les modalités de son fonctionnement seront déterminées par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

Pour exercer ses missions, l'Agence devra également disposer, dans les conditions et limites déterminées par la loi, d'un accès aux informations pénales, fiscales et patrimoniales nécessaires et pouvoir solliciter le concours des administrations et organismes concernés. Ces prérogatives devront naturellement respecter les droits de la défense, la protection des données à caractère personnel et les secrets protégés par la loi.

Un système centralisé d'information permettra de suivre les biens depuis leur saisie jusqu'à leur destination finale: restitution, confiscation, vente ou réaffectation.

L'Agence établira en outre chaque année un rapport public d'activité comprenant notamment des données relatives aux avoirs pris en gestion, aux confiscations exécutées, aux ventes réalisées, aux restitutions, à l'indemnisation des victimes et aux affectations publiques ou sociales.

Die transparantieverplichting verzekert niet alleen het toezicht op het agentschap, maar laat ook toe de daadwerkelijke efficiëntie van het beleid inzake de ontneming van vermogensbestanddelen te meten.

De financiering ervan zal berusten op overheidsdotaties en -bijdragen, eventuele Europese financiering, wettelijk toegewezen ontvangsten, alsook, onder de bij wet vastgestelde voorwaarden, een deel van de opbrengst uit het beheer of de verkoop van de verbeurdverklaarde goederen.

Een dergelijk mechanisme moet het mogelijk maken gaandeweg een positieve spiraal te creëren: betere expertise leidt tot relevantere verbeurdverklaringen; professioneel beheer zorgt ervoor dat de waarde van de goederen beter behouden blijft; een betere uitvoering verhoogt de daadwerkelijke opbrengst van de verbeurdverklaringen; en een deel van de middelen kan vervolgens bijdragen aan de schadeloosstelling van slachtoffers, de strijd tegen criminaliteit en maatregelen van algemeen belang.

Besluit: betere inbeslagnames en verbeurdverklaring en zullen de maatschappij meer teruggeven

De oprichting van dit agentschap is dus niet louter een administratieve hervorming van het COIV. Ze weerspiegelt een ingrijpendere verandering in het beleid ter bestrijding van de georganiseerde misdaad.

De doeltreffendheid van een verbeurdverklaringsbeleid kan niet langer uitsluitend worden afgemeten aan het aantal opgelegde inbeslagnames. Een en ander moet ook worden getoetst aan het vermogen van de Staat om de in beslag genomen goederen te beheren, de waarde ervan te behouden, relevante inbeslagnames om te zetten in daadwerkelijk uitgevoerde verbeurdverklaringen en definitief verbeurd verklaarde vermogens een bestemming te geven die overeenstemt met het algemeen belang.

Dit voorstel streeft dus drie complementaire doelstellingen na: beter in beslag nemen, beter beheren en verbeurdverklaren; slachtoffers beter schadeloosstellen; en tot slot criminele vermogensbestanddelen beter herbestemmen ten behoeve van de gemeenschap.

België zou zo beschikken over een geïntegreerd, professioneel en multidisciplinair federaal instrument, dat is afgestemd op de steeds complexere aard van crimineel vermogen en op de nieuwe Europese eisen.

De ambitie laat zich als volgt samenvatten: “follow the money” om de criminele opbrengsten op te sporen en terug te krijgen; “give the money back” om aan de

Cette obligation de transparence permettra non seulement d’assurer le contrôle de l’Agence, mais également de mesurer l’efficacité réelle de la politique de recouvrement des avoirs.

Son financement reposera sur les dotations et contributions publiques, les éventuels financements européens, les recettes qui lui seraient légalement affectées ainsi que, dans les conditions fixées par la loi, une partie du produit provenant de la gestion ou de la vente des biens confisqués.

Un tel mécanisme doit permettre de créer progressivement un cercle vertueux: une meilleure expertise conduit à des saisies plus pertinentes; une gestion professionnelle préserve davantage la valeur des biens; une meilleure exécution augmente le produit effectif des confiscations; et une partie de ces ressources peut ensuite contribuer à l’indemnisation des victimes, à la lutte contre la criminalité et à des actions d’intérêt général.

Conclusion: mieux saisir et confisquer pour mieux restituer

La création de cette Agence ne constitue donc pas une simple réforme administrative de l’OCSC. Elle traduit une évolution plus profonde de la politique de lutte contre la criminalité organisée.

L’efficacité d’une politique de confiscation ne peut plus être mesurée au seul nombre de saisies prononcées. Elle doit également l’être à la capacité de l’État de gérer les biens saisis, d’en préserver la valeur, de transformer les saisies pertinentes en confiscations effectivement exécutées et de donner aux avoirs définitivement confisqués une destination conforme à l’intérêt général.

La présente proposition poursuit ainsi trois objectifs complémentaires: mieux saisir, mieux gérer et mieux confisquer; mieux indemniser les victimes; enfin, mieux réaffecter les avoirs criminels au bénéfice de la collectivité.

La Belgique disposerait ainsi d’un outil fédéral intégré, professionnel et multidisciplinaire, adapté à la sophistication croissante des patrimoines criminels et aux nouvelles exigences européennes.

L’ambition peut finalement se résumer par une formule: “follow the money” pour identifier et reprendre les profits du crime; “give the money back” pour rendre à la société

samenleving terug te geven wat haar is ontnomen. Want wat de misdaad heeft voortgebracht, mag niet in handen van de misdaad blijven. En wat Justitie de misdaad definitief ontneemt, moet – na schadeloosstelling van de slachtoffers en met inachtneming van de rechten van derden – naar de gemeenschap kunnen terugvloeien.

ce qui lui a été soustrait. Car ce que le crime a produit ne doit pas rester entre les mains du crime. Et ce que la justice lui reprend définitivement doit pouvoir, après indemnisation des victimes et dans le respect des droits des tiers, revenir à la collectivité.

Khalil Aouasti (PS)
Caroline Désir (PS)
Hugues Bayet (PS)
Sophie Thémont (PS)
Ridouane Chahid (PS)
Lydia Mutyebele Ngoi (PS)
Frédéric Daerden (PS)
Éric Thiébaut (PS)
Pierre-Yves Dermagne (PS)

WETSVOORSTEL

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Een federaal agentschap met rechtspersoonlijkheid en onder de gezamenlijke voogdij van de minister van Justitie en van de minister van Financiën wordt opgericht voor het beheer en de ontneming van in beslag genomen en verbeurdverklaarde vermogensbestanddelen. Dat agentschap neemt de wettelijke opdrachten over van het COIV, dat werd opgericht bij de wet van 26 maart 2003 houdende oprichting van een Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring en houdende bepalingen inzake het waardevast beheer van in beslag genomen goederen en de uitvoering van bepaalde vermogenssancties.

De zetel van het agentschap is gevestigd op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

HOOFDSTUK 2

Opdrachten

Art. 3

Het agentschap wordt ermee belast om, op rechterlijk bevel, in te staan voor:

1° het beheer van alle goederen, ongeacht hun aard, die in het raam van een strafrechtelijke procedure in beslag zijn genomen, verbeurd zijn verklaard of waarvoor een bewarende maatregel is getroffen, die aan het agentschap zijn toevertrouwd en waarvoor, met het oog op de bewaring of valorisatie ervan, daden van beheer vereist zijn;

2° het gecentraliseerde beheer van alle geldsommen die in het raam van strafrechtelijke procedures in beslag zijn genomen;

3° de vervreemding of vernietiging van de goederen waarvoor het agentschap met het beheer ervan is belast,

PROPOSITION DE LOI

CHAPITRE 1ER

Dispositions générales

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Il est créé une Agence fédérale de gestion et de recouvrement des avoirs saisis et confisqués ayant la personnalité juridique et placée sous la tutelle conjointe du ministre de la Justice et du ministre des Finances. Ladite Agence reprend les missions légales de l'OCSC créé par la loi du 26 mars 2003 portant création d'un Organe central pour la Saisie et la Confiscation et portant des dispositions sur la gestion à valeur constante des biens saisis et sur l'exécution de certaines sanctions patrimoniales.

Le siège de l'Agence est établi sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale.

CHAPITRE 2

Missions

Art. 3

L'Agence est chargée d'assurer, sur mandat de justice:

1° la gestion de tous les biens, quelle que soit leur nature, saisis, confisqués ou faisant l'objet d'une mesure conservatoire au cours d'une procédure pénale, qui lui sont confiés et qui nécessitent, pour leur conservation ou leur valorisation, des actes d'administration;

2° la gestion centralisée de toutes les sommes saisies lors de procédures pénales;

3° l'aliénation ou la destruction des biens dont elle a été chargée d'assurer la gestion et qui sont ordonnées

bevolen bij rechterlijke beslissing en onder de voorwaarden zoals bepaald in het Wetboek van strafvordering en in het Strafwetboek;

4° de vervreemding van de goederen, bevolen bij rechterlijke beslissing of toegestaan onder de voorwaarden zoals bepaald in het Wetboek van strafvordering en in het Strafwetboek.

Het agentschap wordt belast met het beheer van de in beslag genomen goederen, met de vervreemding of vernietiging van de in beslag genomen of verbeurdverklaarde goederen en met de verdeling van de opbrengst van de verkoop ter uitvoering van elk verzoek om wederzijdse rechtshulp of samenwerking van een buitenlandse gerechtelijke overheid.

Het agentschap kan, in voorkomend geval kosteloos, een onroerend goed waarvan het beheer aan het agentschap is toevertrouwd ter beschikking stellen ten behoeve van verenigingen zonder winstoogmerk, erkende stichtingen van openbaar nut, overheidsinstanties, provincies, gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn en politiezones. De nadere regels voor die terbeschikkingstelling worden bepaald bij koninklijk besluit.

Bij de uitoefening van zijn bevoegdheden kan het agentschap een beroep doen op de medewerking van en alle nuttige inlichtingen inwinnen bij elke natuurlijke of publiek- dan wel privaatrechtelijke rechtspersoon, zonder dat het beroepsgeheim kan worden ingeroepen tegen het agentschap.

Teneinde zijn opdracht inzake de ontneming van in beslag genomen en verbeurdverklaarde vermogensbestanddelen te kunnen vervullen, heeft het agentschap rechtstreekse toegang tot strafrechtelijke en fiscale gegevens en inlichtingen.

Art. 4

Het agentschap verstrekt de gerechtelijke overheden, op hun verzoek of op eigen initiatief, de nodige richtsnoeren en rechtskundige en praktische bijstand met het oog op de uitvoering van de voorgenomen inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen of op het beheer van de in beslag genomen en verbeurdverklaarde goederen.

Het kan alle voorlichtings- of opleidingsactiviteiten organiseren om zijn werkzaamheden onder de aandacht te brengen en goede praktijken op het gebied van inbeslagneming en verbeurdverklaring te bevorderen.

par une décision de justice dans les conditions prévues par Code d'instruction criminelle et par le Code pénal;

4° l'aliénation des biens ordonnée ou autorisée dans les conditions prévues par le Code d'instruction criminelle et par le Code pénal.

L'Agence est chargée d'assurer la gestion des biens saisis, de procéder à l'aliénation ou à la destruction des biens saisis ou confisqués et de procéder à la répartition du produit de la vente en exécution de toute demande d'entraide ou de coopération émanant d'une autorité judiciaire étrangère.

L'Agence peut mettre à disposition, le cas échéant à titre gratuit, un bien immobilier dont la gestion lui est confiée au bénéfice d'associations sans but lucratif, de fondations reconnues d'utilité publique, d'organismes publics, des provinces, des communes, des centres publics d'action sociale, et des zones de police. Les modalités de cette mise à disposition sont définies par un arrêté royal.

Dans l'exercice de ses compétences, l'Agence peut obtenir le concours ainsi que toutes informations utiles auprès de toute personne physique ou morale, publique ou privée, sans que le secret professionnel lui soit opposable.

Pour les besoins de l'accomplissement de sa mission de recouvrement des avoirs saisis et confisqués, l'Agence dispose d'un droit d'accès direct aux données et informations pénales et fiscales.

Art. 4

L'Agence fournit aux autorités judiciaires, à leur demande ou à son initiative, les orientations ainsi que l'aide juridique et pratique utiles à la réalisation des saisies et confiscations envisagées ou à la gestion des biens saisis et confisqués.

Elle peut mener toute action d'information ou de formation destinée à faire connaître son action et à promouvoir de bonnes pratiques en matière de saisie et de confiscation.

Het agentschap kan tevens bijdragen betalen aan de federale overheid ter financiering van de bestrijding en preventie van criminaliteit, alsook ter financiering van de sociale en professionele begeleiding van slachtoffers en van personen in een re-integratietraject.

Het kan de bevoegde diensten en de slachtoffers, op hun verzoek dan wel op eigen initiatief, inlichten over de op rechterlijk bevel teruggegeven goederen, met het oog op de vereffening van schuldvorderingen, meer bepaald inzake belastingen, douane, sociale zekerheid of schadeloosstelling.

Het agentschap gaat over tot verwerking van persoonsgegevens en centraliseert daarbij alle beslissingen tot inbeslagneming en verbeurdverklaring waarmee het wordt belast, ongeacht de aard van de goederen, alsook alle relevante inlichtingen over de betrokken goederen, hun locatie en hun eigenaars of bezitters.

Het agentschap stelt een jaarverslag op over zijn activiteiten en de besteding van de ter beschikking gestelde middelen, met daarin met name een statistisch overzicht, alsmede alle overwegingen en voorstellen ter verbetering van de wetgeving en de praktijken op het gebied van inbeslagneming en verbeurdverklaring. Dat verslag wordt opgesteld in de drie landstalen en toegezonden aan de overheidsinstanties en, ter bespreking, aan het Parlement.

HOOFDSTUK 3

Nadere regels en werking

Art. 5

Het agentschap wordt bestuurd door een raad van bestuur die bestaat uit vier leden en een voorzitter. De voorzitter wordt door de Koning benoemd voor een hernieuwbare termijn van vier jaar, na advies van het College van procureurs-generaal. De voorzitter is een magistraat van de rechterlijke orde.

De leden van de raad van bestuur worden aangewezen op grond van hun competentie, ervaring, onafhankelijkheid en moreel gezag. Ze komen meer bepaald uit de gerechtelijke wereld.

De raad van bestuur kan alleen geldig beslissen als de meerderheid van de leden aanwezig is.

L'Agence peut également verser à l'État fédéral des contributions destinées au financement de la lutte et de la prévention contre la délinquance, ainsi qu'au financement de l'accompagnement social et professionnel des victimes et des personnes en réinsertion.

Elle peut informer les services compétents et les victimes, à leur demande ou à son initiative, sur les biens qui sont restitués sur décision de justice, afin d'assurer le paiement de leurs créances, notamment fiscales, douanières, sociales ou de dédommagement.

L'Agence met en œuvre un traitement de données à caractère personnel qui centralise les décisions de saisie et de confiscation dont elle est saisie, quelle que soit la nature des biens, ainsi que toutes les informations utiles relatives aux biens visés, à leur localisation et à leurs propriétaires ou détenteurs.

L'Agence établit un rapport annuel d'activité et d'utilisation du budget mis à sa disposition, comprenant notamment un bilan statistique, ainsi que toute réflexion et toute proposition visant à l'amélioration du droit et des pratiques en matière de saisie et de confiscation. Ce rapport est établi dans les trois langues nationales et transmis aux autorités publiques et, pour discussion, au Parlement.

CHAPITRE 3

Modalités et fonctionnement

Art. 5

L'Agence est administrée par un conseil d'administration composé de quatre membres et d'un président, nommé par le Roi, après avis du Collège des procureurs généraux, pour un mandat de quatre ans, renouvelable une fois. Le président est un magistrat de l'ordre judiciaire.

Les membres du conseil d'administration sont désignés sur la base de leur compétence, de leur expérience, de leur indépendance et de leur autorité morale. Ils sont notamment issus du monde judiciaire.

Le conseil d'administration ne peut valablement prendre de décision que si la majorité des membres est présente.

Art. 6

Het agentschap bestaat uit vier directies: een operationele directie, een financiële directie, een overkoepelende ondersteunende directie en een directie die belast is met de herbestemming van verbeurdverklaarde goederen. Elke directie wordt geleid door een lid van de raad van bestuur. De voorzitter staat in voor de algemene leiding van het agentschap.

Het agentschap beschikt over voldoende personeel om zijn opdrachten uit te voeren. De raad van bestuur staat in voor de aanwerving binnen de beschikbare kredieten. De personeelsleden worden vastbenoemd volgens de door de Koning bepaalde nadere regels.

Het huishoudelijk reglement van het agentschap wordt geregeld bij koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de ministerraad.

Art. 7

De middelen van het agentschap bestaan uit:

1° subsidies, voorschotten en andere bijdragen van de Staat en zijn openbare instellingen, de Europese Unie en alle andere publiek- of privaatrechtelijke rechtspersonen;

2° bij wet toegewezen belastingontvangsten;

3° een deel van de opbrengst van de verkoop van verbeurdverklaarde goederen wanneer het agentschap is opgetreden bij het beheer of de verkoop ervan;

4° de ontvangsten uit het beheer van de verbeurdverklaring van goederen en opbrengsten;

5° de opbrengst van schenkingen en legaten.

Art. 6

L'Agence est composée de quatre directions. Une direction opérationnelle, une direction financière, une direction transversale chargé de l'appui et une direction chargée de la réutilisation des biens confisqués. Chacune est dirigée par un des membres du conseil d'administration. Le président assure la direction générale de l'Agence.

Elle dispose d'un cadre de personnel suffisant pour exécuter ses missions. Le recrutement est assuré par le conseil d'administration dans les limites des crédits disponibles. Les membres du personnel sont nommés à titre définitif selon les modalités arrêtées par le Roi.

Le règlement d'ordre intérieur d'organisation de l'Agence est réglé par un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

Art. 7

Les ressources de l'Agence comportent:

1° les subventions, avances et autres contributions de l'État et de ses établissements publics, de l'Union européenne, ainsi que de toute autre personne morale publique ou privée;

2° les recettes fiscales affectées par la loi;

3° une partie du produit de la vente des biens confisqués lorsque l'Agence est intervenue pour leur gestion ou leur vente;

4° les recettes provenant de la gestion de la confiscation des biens et produits;

5° le produit des dons et legs.

Art. 8

Deze wet treedt in werking op 1 januari 2027.

16 september 2026

Art. 8

La présente loi entre en vigueur au 1er janvier 2027.

16 septembre 2026

Khalil Aouasti (PS)
Caroline Désir (PS)
Hugues Bayet (PS)
Sophie Thémont (PS)
Ridouane Chahid (PS)
Lydia Mutyebele Ngoi (PS)
Frédéric Daerden (PS)
Éric Thiébaut (PS)
Pierre-Yves Dermagne (PS)

Centrale drukkerij - Imprimerie centrale